

Rozmowa z ARTUREM MICHALSKIM, wiceprezesem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej



Artur Michalski, wiceprezes NFOŚiGW

W lipcu ruszył nabór do kolejnej edycji Programu „Mój Prąd”. Jak duże jest

zainteresowanie tym programem w porównaniu do poprzednich edycji?

- Zainteresowanie programem „Mój Prąd 3.0”, podobnie zresztą jak jego dwiema poprzednimi odsłonami, jest bardzo duże. Ilustrują to konkretne liczby, które warto tutaj przytoczyć. Według danych na 19 września br., w trzeciej edycji programu „Mój Prąd” wpłynęło dokładnie 155 631 wniosków o dofinansowanie. Przy maksymalnej wysokości dotacji 3 tys. zł daje to wartość: 466 893 000 zł. Przypomnę tymczasem, że całkowity budżet programu w bieżącej edycji to 534 mln zł. Do rozdysponowania zostało zatem już niewiele środków. Spodziewamy się, że zamknięcie naboru może nastąpić już wkrótce, jeśli nie ulegnie zmianie tempo składania wniosków. W tym kontekście dodam, że NFOŚiGW planuje uruchomienie naboru wniosków w czwartej edycji programu „Mój Prąd” w pierwszym kwartale 2022 r. Obecnie trwają prace nad kształtem programu, który jest uzależniony od zmian legislacyjnych zaproponowanych do ustawy o OZE. Podstawowe założenie jest jednak takie, że będzie on stanowił zachętę do magazynowania i konsumowania energii w miejscu jej powstania, czyli w konkretnym gospodarstwie domowym.

W ramach programu „Czyste Powietrze” złożono już około 317 tys. wniosków. Jak duże środki zostały dotychczas wykorzystane w ramach tego programu? Jak Pan ocenia dotychczasowe efekty programu „Czyste Powietrze” w walce ze smogiem? Co należałoby usprawnić w realizacji tego programu, zwłaszcza w obszarze współpracy z samorządami i sektorem bankowym?

- W programie „Czyste Powietrze”, według danych z połowy września bieżącego roku, mamy wnioski na ponad 5,4 mld zł dofinansowania, w tym umowy podpisane na ponad 4,1 mld zł, a wypłaty na poziomie prawie 2 mld zł. Pracujemy stale nad zwiększeniem liczby wniosków, czego pozytywne efekty już widać: do niedawna było to tygodniowo około 2-2,5 tys. a teraz mamy ich 4 tys. i więcej. Przyczyniły się do tego liczne zmiany i

usprawnienia, które sukcesywnie wprowadzamy w życie. Przypomnę, że w maju 2020 r. wprowadziliśmy uproszczenia we wniosku o dotację, skrócony został czas rozpatrywania wniosków z 90 dni roboczych do 30 dni kalendarzowych i umożliwione korzystanie z e-wniosku na portalu gov.pl. Ponadto w minionym roku uruchomiony został podwyższony poziom dofinansowania dla mniej zamożnych: dotacje do 37 tys. zł. Z kolei w tym roku zapowiedzieliśmy już wycofanie dotacji na kotły węglowe (od 1 stycznia 2022 r.), a od 1 lipca 2021 r. – zwiększenie progów dochodowych w 2 części programu, czyli dla podwyższonego poziomu dofinansowania. Istotną nowością (od 6 lipca 2021 r.) jest też ścieżka bankowa – nabór wniosków o dotacje na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego. Docelowo tych banków ma być siedem, co będzie oznaczać około 3,5 tys. dodatkowych okienek, w których będzie można załatwić formalności. Innym, coraz bardziej skutecznym działaniem, jest sieć punktów konsultacyjno-informacyjnych w około 2 tys. gmin, które zgłosiły się do wdrażania programu „Czyste Powietrze” i tym samym będą korzystały z zachęt finansowanych NFOŚiGW na ten cel.

NFOŚiGW wsparł finansowo kwotą ponad 80 mln zł niskooprocentowanej pożyczki antysmogowy projekt JSW KOKS S.A. Na czym polega to przedsięwzięcie i jakie będą jego spodziewane efekty?

- To duża inwestycja realizowana w Koksowni Radlin, która umożliwi oczyszczenie gazu koksowniczego ze związków siarki i amoniaku. Wspomniany gaz jest używany jako paliwo w wybudowanej w bieżącym roku elektrociepłowni i chodzi o to, aby jego spalanie w jak najmniejszym stopniu szkodziło środowisku i jakości powietrza. Zasadniczy cel projektu polega na zapewnieniu w nowej elektrociepłowni standardów ochrony środowiska BAT, czyli z zastosowaniem najlepszej dostępnej techniki (ang. Best Available Techniques) oraz na zagwarantowaniu ekologicznego paliwa gazowego dla planowanego bloku energetycznego. Korzystając z otrzymanego z NFOŚiGW dofinansowania JSW KOKS S.A. zbuduje instalację KRAiC (katalicznego rozkładu amoniaku i produkcji siarki metodą Clausa), która służy do oczyszczania gazu koksowniczego. Warto podkreślić, że jego

spalanie w jednostce kogeneracyjnej nowej ciepłowni umożliwi produkcję ciepła na potrzeby Koksowni Radlin i odbiorców zewnętrznych, a także wytwarzanie energii elektrycznej dla celów przedsiębiorstwa i na sprzedaż. Istotą projektu jest zwiększenie wydajności instalacji odsiarczania gazu oraz usprawnienie procesów demineralizacji wody i schładzanie pary wodnej. Dzięki zastosowaniu nowych urządzeń, w tym pomp i kolumny odkwaszającej, nastąpi zredukowanie ilości wytwarzanych odpadów, zmniejszy się zużycie wody, a gaz koksowniczy będzie oczyszczony zgodnie ze standardami BAT, a więc poprawi się stan powietrza w regionie. Budowa elektrociepłowni w Koksowni Radlin została ujęta w planach „Programu dla Śląska” - jednego z kluczowych projektów przewidzianych w rządowej „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej finansuje, w tym ze środków własnych, wiele przedsięwzięć dotyczących poszukiwania i rozpoznania wód geotermalnych w Polsce jak np. ostatnio w Oławie w woj. dolnośląskim, w Smykowie (woj. świętokrzyskie) czy Dębnie (woj. zachodniopomorskie). Jak Pan ocenia potencjał i przyszłość takich przedsięwzięć i ich wpływ na środowisko?

- Potencjał wód termalnych we wspomnianych projektach można ocenić jako dobry i obiecujący, ale zarazem trzeba zastrzec, że są to dane projektowane. Dopiero po odwierceniach otworów będzie możliwe określenie rzeczywistego potencjału tych ujęć. Warto natomiast dodać, że NFOŚiGW tylko w sierpniu i wrześniu br. podpisał 15 umów o dofinansowanie przedsięwzięć związanych z wykonaniem pierwszego, badawczego otworu geotermalnego. Wydajności otworów z podpisanych umów kształtują się na poziomie: od 20-30 m³ /h (Jasienica, Smyków, Trzebnica) do 200 m³ /h (Gąsawa, Gniezno, Inowrocław). Łącznie to ponad 1700 m³ /h, a zatem w przypadku powodzenia rekomendowanych do dofinansowania przedsięwzięć, możliwe będzie uzyskanie wydajności eksploatacyjnych ze wszystkich otworów w łącznej wysokości ponad 1700 m³ /h. Biorąc pod uwagę zasoby eksploatacyjne dotychczas uruchomionych 9 ciepłowni geotermalnych (6 komunalnych i

3 lokalne) w wysokości 2318 m³ /h, a także już udokumentowane i przewidywane do uzyskania zasoby eksploatacyjne z wierceń geotermalnych dofinansowanych przez NFOŚiGW w latach 2016-2019, wzrost zasobów eksploatacyjnych wód termalnych będzie znaczny, w łącznej wysokości około 1250 m³ /h. To efekt wdrożenia w ostatnich latach takich programów priorytetowych, jak „Geologia i górnictwo”, „Poznanie budowy geologicznej na rzecz kraju” oraz „Polska Geotermia Plus”.

W jakim stopniu realizowane są najważniejsze cele Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zaplanowane na 2021 rok?

- Zasadniczym celem w Unii Europejskiej, a więc i w Polsce, jest obecnie dążenie do gospodarki neutralnej klimatycznie. Ma to polegać na radykalnym ograniczeniu wykorzystania surowców kopalnych, a zwiększeniu wykorzystania alternatywnych, odnawialnych źródeł energii elektrycznej i ciepła. Chodzi zarazem o poprawę efektywności energetycznej oraz stworzenie gospodarki w obiegu zamkniętym. Tak zdefiniowany cel strategiczny sprawia, że NFOŚiGW, którego głównym zadaniem przez ponad 30 lat istnienia była ochrona środowiska, teraz przyjmuje rolę funduszu klimatycznego. Obecnie działania Narodowego Funduszu, wpisane w politykę ekologiczną państwa, muszą być widziane w szerszym kontekście: ochrony klimatu i transformacji energetycznej. Finansowanie przedsięwzięć w tym zakresie, prowadzone i planowane przez NFOŚiGW, obejmuje zwłaszcza budowę nowych i modernizację istniejących źródeł energii oraz systemów energetycznych i ciepłowniczych wraz z rozbudową i modernizacją sieci, szerokie zastosowanie OZE, kontynuowanie termomodernizacji budynków, a także rozwiązań wdrażających GOZ i recykling odpadów. Jednocześnie bardzo ważnym zadaniem jest wspieranie projektów rozwijających transport nisko- i zeroemisyjny, w tym upowszechnianie samochodów elektrycznych i infrastruktury ładowania pojazdów. Jednym z priorytetów są i będą innowacyjne technologie ekologiczne, m.in. dotyczące produkcji, transportu, magazynowania i wykorzystania wodoru. Fundusz jest dobrze przygotowany

NFOŚiGW przyjmuje rolę funduszu klimatycznego

do wyzwań związanych z „rewolucją” klimatyczną.

Dziękuję za rozmowę Marcin Prynda